

Právo a judikatúra v praxi

Výber z najzaujímavejších nových rozhodnutí súdov

Obsah:

- 1. Aj dlžník môže mať v zmluve o postúpení pohľadávky postavenie postupníka**
Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 16Cob/153/2018 zo dňa 28. 5. 2019
- 2. K možnosti udelenia poverenia k zastupovaniu v zmysle § 15 Obchodného zákonníka jednému z členov kolektívneho štatutárneho orgánu**
Uznesenie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 16Cob/232/2017 zo dňa 4. 9. 2017
- 3. K miere osvedčenia okolností odôvodňujúcich nariadenie neodkladného opatrenia**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/201/2019 zo dňa 16. 12. 2019
- 4. Spochybnenie veľkosti podielov ako dôvod na dovolanie**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/192/2018 zo dňa 30. 9. 2019
- 5. Relevancia oznámenia o reklamacii SMS správou**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Asan/13/2018 zo dňa 26. 9. 2019
- 6. K možnosti súdneho prieskumu platnosti skončenia pracovnoprávneho vzťahu založeného dohodou o práci vykonávanej mimo pracovný pomer**
Uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 14CoPr/2/2020 zo dňa 23. 6. 2020
- 7. Vykonávanie práce nad rámec pracovného času z vlastnej iniciatívy nie je prácou nadčas, aj keby to zamestnávateľ mlčky akceptoval**
Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 6Co/316/2013 zo dňa 25. 2. 2014
- 8. Práceschopnosť zamestnanca a vplyv na plynutie lehoty na uplatnenie nároku podľa § 77 Zákonníka práce**
Rozsudok veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 VCdo 2/2019 zo dňa 26. 1. 2021
- 9. K možnosti uplatniť nárok na určenie výživného proti predkovi rodiča, ak rodič výživné síce môže plniť, ale fakticky ho neplní**
Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 16CoP/57/2017 zo dňa 19. 10. 2017
- 10. Oprávnenie súdu posúdiť, kedy nadobudlo súdne rozhodnutie v inej veci právoplatnosť**
Uznesenie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 VCdo 6/2019 zo dňa 7. 10. 2020
- 11. K úprave styku maloletého s prarodičom v prípade konfliktných vzťahov prarodiča s jedným z rodičov**
Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 15CoP/36/2019 zo dňa 27. 11. 2019
- 12. Uplatnenie vád diela obsiahnuté len v žalobe doručenej zhotoviteľovi po začatí konania je nedostačujúce; vady musia byť uplatnené priamo voči zhotoviteľovi**
Rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 7Co/15/2019 zo dňa 30. 1. 2020
- 13. Kedy možno vyhovieť negatívnej žalobe aj v prípade, že neoprávnený zásah do vlastníckeho práva už netrvá**
Rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 25Co/21/2019 zo dňa 11. 12. 2019
- 14. K možnosti domáhať sa neplatnosti rozhodnutia jediného spoločníka vydaného pred určením neplatnosti zmluvy o prevode obchodného podielu**
Uznesenie Krajského súdu Žilina sp. zn. 14Cob/146/2019 zo dňa 25. 6. 2020
- 15. K právu veriteľa na zmluvný úrok z úveru za obdobie po jeho splatnosti**
Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 17CoCsp/11/2020 zo dňa 30. 4. 2020

1. Aj dlžník môže mať v zmluve o postúpení pohľadávky postavenie postupníka

Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 16Cob/153/2018 zo dňa 28. 5. 2019

Anotácia:

Žalobca nesúhlasil s názorom súdu prvej inštancie, že žalobca nepostupoval s odbornou starostlivosťou a postúpenie pohľadávky na základe zmlúv o postúpení pohľadávok by bolo neplatné z dôvodu, že odporuje zákonu. Tvrdil, že v § 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka nie je zakázané, že inou osobou by nemohol byť dlžník, pretože podstatným znakom je len, aby osoba postupníka bola inou osobou ako postupca. Zmluvou o postúpení pohľadávok, ktorou si dlžník fakticky odkupuje svoj záväzok voči veriteľovi priamo od veriteľa za dohodnutých podmienok, dochádza k zániku záväzku dlžníka voči veriteľovi, keď v dôsledku postúpenia pohľadávky na osobu dlžníka sa stane dlžník sám sebe veriteľom a dôjde nakoniec k splynutiu práv a povinností v súlade s § 584 Občianskeho zákonníka.

Právna veta:

Zákonná úprava postúpenia pohľadávky podľa § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka nebráni tomu, aby samotný dlžník, ktorý má v zmluve postavenie postupníka, uzavretím zmluvy o postúpení pohľadávky nadobudol pohľadávku veriteľa práve z dôvodu, že touto zmluvou dochádza k zmene v osobe veriteľa za dohodnutých podmienok. Postúpenie pohľadávky je osobitným prípadom singulárneho právneho nástupníctva a postupník sa stáva právnym nástupcom veriteľa a vstupuje do jeho práv v stave, v akom existovali v dobe postúpenia. Postavenie postupníka, aj v prípade že je totožný s osobou dlžníka, možno z hľadiska hodnotenia platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, hodnotiť len z hľadiska jeho postavenia v zmluve o postúpení pohľadávok ako postupníka.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Postúpenie pohľadávok

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 524 ods. 1, § 525

2. K možnosti udelenia poverenia k zastupovaniu v zmysle § 15 Obchodného zákonníka jednému z členov kolektívneho štatutárneho orgánu

Uznesenie Krajského súdu Trenčín sp. zn. 16Cob/232/2017 zo dňa 4. 9. 2017

Anotácia:

Súd prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodol bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania vychádzajúc z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a doložených listín.

S prihliadnutím na obsah návrhu, doložené listiny a ich obsah, súd prvej inštancie dospel k záveru, že je potrebné dočasne upraviť pomery strán. V obchodnom zákonníku nie je jasne vyjadrené, čo sa myslí pod pojmom „nahliadnuť“, podľa názoru súdu prvej inštancie sa pod týmto pojmom rozumie robenie si informácií zo všetkých dokladov a záznamov spoločnosti, a to ako vizuálnym spôsobom, tak pomocou prostriedkov trvalého uchovania týchto informácií (t.j. robenie si kópií). Námitka zakladajúca sa na obchodnom tajomstve nie je uplatniteľná voči členom dozornej rady.

Právna veta:

Postup, keď v mene spoločnosti koná iba jeden člen predstavenstva (hoci v spoločenskej zmluve a obchodnom registri je zakotvené spoločné konanie predsedu predstavenstva s ďalším členom predstavenstva) vystupujúc či už ako zákonný zástupca podľa § 15 Obchodného zákonníka alebo riaditeľ spoločnosti, ktorý koná v zmysle svojho pracovného zaradenia a udeleného poverenia, by nepochybne bolo obchádzaním vôle akcionárov spoločnosti, resp. zakladateľov spoločnosti. Je neprípustné, aby oprávnenie zverené členom predstavenstva stanovami, bolo rozširované resp. menené prostredníctvom udeleného poverenia. Pokiaľ stanovy spoločnosti určujú, že za spoločnosť koná a podpisuje vždy predseda predstavenstva spolu s jedným ďalším členom predstavenstva, nie je možné takto určené konanie obísť udelením poverenia len jednému členovi predstavenstva (ani jej predsedovi). Priame zastupovanie spoločnosti má vždy prednosť pred tzv. nepriamym zastupovaním, ako je zastupovanie na základe plnej moci a poverenia.

Právna oblasť: Obchodné právo

Právny inštitút: Obchodné spoločnosti

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 513/1991 Zb. – § 131, § 115

3. K miere osvedčenia okolností odôvodňujúcich nariadenie neodkladného opatrenia

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/201/2019 zo dňa 16. 12. 2019

Anotácia:

V danom konaní ide o prípad, keď bol podaný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba vo veci samej. Žalobca podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sledoval poskytnutie plnohodnotnej súdnej ochrany a zabezpečenie úpravy pomerov medzi stranami. Vzhľadom na predmet konania a cieľ sledovaný žalobcom uznesenie odvolacieho súdu o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia treba považovať za rozhodnutie, ktoré konzumuje vec samu a ktorým sa konanie končí, a teda za také, voči ktorému je dovolanie prípustné. Po konštatovaní prípustnosti dovolania preto dovolací súd následne skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

Právna veta:

- I. Osobitnej povahe inštitútu neodkladného opatrenia zodpovedá zjednodušený a zrýchlený postup pri rozhodovaní o návrhu na jeho nariadenie. Pre nariadenie neodkladného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou, najmä naliehavosťou jej riešenia. Osvedčenie (na rozdiel od dokazovania) sa posudzuje len podľa obsahu návrhu a k nemu pripojených, prípadne dodatočne predložených listín. Takýto postup súdu predpokladá platnú právnu úpravu (§ 329 ods. 1 CSP) sledujúca tým dosiahnutie účelu právneho inštitútu predbežného opatrenia, ktorým je rýchle a pružné riešenie situácie vyžadujúcej okamžitý zásah súdu.
- II. Postupom odvolacieho súdu, ktorý osvedčenie, resp. neosvedčenie skutočností odôvodňujúcich nariadenie predbežného opatrenia posudzoval len na základe obsahu spisu a v ňom založených listín, tak dovolateľovi nebolo porušené právo na spravodlivý proces.

Právna oblasť: Civilné právo procesné

Právny inštitút: Neodkladné opatrenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 326, § 329 ods. 1

4. Spochybnenie veľkosti podielov ako dôvod na dovolanie

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/192/2018 zo dňa 30. 9. 2019

Anotácia:

V spore o určenie vlastníckeho práva k rodinnému domu, na výstavbe ktorého sa sa podieľali obaja účastníci konania odvolací súd uviedol, že pre rozhodnutie v predmetnej veci nebolo podstatné, či účastníci boli dohodnutí na tom, akým spôsobom, resp. na základe čoho bude žalovaná po kolaudácii stavby zapísaná ako jej spoluvlastníčka v katastri nehnuteľností. Pre vznik spoluvlastníckeho práva žalovanej k spornému rodinnému domu bola podstatná len existencia dohody o založení spoluvlastníckych vzťahov medzi účastníkmi, ktorá existencia v konaní preukázaná bola. Akým spôsobom účastníci alebo jeden z nich dosiahnu zápis žalovanej ako podielovej spoluvlastníčky predmetnej nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností je vedľajšie, na platnosť dohody o založení spoluvlastníckych vzťahov ani na spoluvlastnícke právo žalovanej to vplyv nemá.

Žalobca podal dovolanie, pričom naplnenie dovolacích dôvodov žalobca videl v tom, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania, nevykonal/nehodnotil všetky predložené dôkazy, žalobcovi odňal právo vyjadriť sa k dôkazom a riadne neodôvodnil svoje rozhodnutie (nevysporiadal sa so všetkými námietkami žalobcu, a to k forme uzatvorenia dohody a vzdania sa svojho práva vopred, ďalej k námietkam preukázaniu vzniku dohody, k preukázaniu financovania nehnuteľnosti a k zabezpečeniu finančných prostriedkov, k spornosti finančných prostriedkov poskytnutých žalovanou, k dohode v súvislosti so záložnou zmluvou). Nesprávne právne posúdenie súdov oboch inštancií videl žalobca v tom, že sa nezaoberali presným určením výšky podielu a prípadným právom na vyrovnanie sa za získaný majetok, a to nezávisle od toho, či boli dodržané ostatné procesno-právne predpisy a vyriešené hmotno-právne otázky; táto otázka v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Z týchto dôvodov dovolateľ žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Právna veta:

V tejto súvislosti dovolací súd považuje za potrebné dodať, že pokiaľ žalobca spochybňuje určenie veľkosti spoluvlastníckych podielov k novopostavenému rodinnému domu, táto otázka je otázkou skutkovou, nie právnou, nespĺňajúcou zákonnú podmienku prípustnosti dovolania uvedenú v ustanovení § 421 ods. 1 CSP, ktorú nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť.

Právna oblasť: Civilné procesné právo

Právny inštitút: Dovolanie, Spoluvlastníctvo

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 160/2015 Z. z. – § 421 ods. 1 písm. b)

5. Relevancia oznámenia o reklamácii SMS správou

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Asan/13/2018 zo dňa 26. 9. 2019

Anotácia:

Dovolací súd posudzoval spor cestovnej kancelárie ako žalobcu proti SOI ako žalovanému. Dôvodom uloženia pokuty bolo porušenie povinnosti cestovnej kancelárie ako predávajúceho vybaviť reklamácie spotrebiteľov v zákonom stanovenej 30- dňovej lehote od ich uplatnenia, pričom správny súd prisvedčil žalobcovi, že reklamácie spotrebiteľov boli vybavené v zákonom stanovenej 30- ňovej lehote od ich uplatnenia. Medzi stranami nebolo sporné, že žalobca reklamáciu prijatú 24. júna 2015 vybavil listom z 8. júla 2015 adresovaným sťažovateľke, odovzdaným na poštovú prepravu 9. júla 2015 a reklamáciu prijatú 17. júla 2015 vybavil listom z 13. augusta 2015 adresovaným sťažovateľke, odovzdaným na poštovú prepravu 14. augusta 2015. Spornou ostala otázka, že listy o vybavení reklamácií sa nedostali do dispozícií sťažovateľiek v zákonom stanovenej 30- dňovej lehote od uplatnenia reklamácií.

Právna veta:

Z ust. § 18 ods. 9 zákona č. 205/2007 Z. z. nevyplýva explicitne povinnosť žalobcu doručiť spotrebiteľovi písomný doklad o vybavení reklamácie. Odvolací súd súhlasí so záverom krajského súdu, že pokiaľ žalobca vytvoril potvrdenie o vybavení reklamácie dňa 30.06.2012, čím zachoval 30-dňovú lehotu na vybavenie reklamácie, ktorá bola uplatnená dňa 11.06.2012, a o tejto skutočnosti upovedomil sťažovateľku SMS správou, jeho postup bol v súlade s §18 ods. 9 zákona č. 205/2007 Z. z. Zaslanie oznámenia o vybavení reklamácie prostredníctvom SMS správy považuje aj odvolací súd iba za technický prostriedok uľahčujúci a urýchľujúci samotné reklamačné konanie a vzájomnú komunikáciu. Oznámením o vybavení reklamácie zo dňa 30.06.2012 dal žalobca spotrebiteľke na vedomie, že písomný doklad o vybavení reklamácie spolu s informáciou o spôsobe vybavenia reklamácie je pripravený u žalobcu na predajni.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Ochrana spotrebiteľa

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 250/2007 Z. z. – § 18 ods. 9

6. K možnosti súdneho prieskumu platnosti skončenia pracovnoprávneho vzťahu založeného dohodou o práci vykonávanej mimo pracovný pomer

Uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 14CoPr/2/2020 zo dňa 23. 6. 2020

Anotácia:

Predkladané rozhodnutie bolo vydané v spore, ktorý bol iniciovaný na základe žaloby o určenie neplatnosti skončenia pomeru založeného dohodou o pracovnej činnosti formou výpovede zo strany zamestnávateľa. Súd prvej inštancie podanú žalobu zamietol (okrem iného) s odkazom na to, že z ustanovenia § 223 ods. 2 Zákonníka práce vyplýva, že je vylúčené domáhať sa neplatnosti skončenia pracovnoprávneho vzťahu založeného dohodami o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru spôsobom upraveným v ustanovení § 77 Zákonníka práce; vzhľadom na to sa preto podľa jeho názoru môže domáhať určenia neplatnosti skončenia pracovnoprávneho vzťahu len zamestnanec, u ktorého vznikol klasický pracovný pomer.

Krajský súd Banská Bystrica ako odvolací súd však s názorom súdu prvej inštancie kategoricky nesúhlasil. Poukázal na znenie ustanovenia § 223 ods. 5 Zákonníka práce, v zmysle ktorého sa majú aj spory z uvedených dohôd prejednávať rovnako ako spory z pracovného pomeru. Pokiaľ by sa teda súd odmietol zaoberať platnosťou jednostranného skončenia pracovnoprávneho vzťahu založeného dohodou, išlo by z jeho strany o odopretie súdnej ochrany.

Právna veta:

- I. Podľa názoru odvolacieho súdu neobstoí argumentácia súdu prvej inštancie, že vzhľadom k tomu, že v ust. § 223 ods. 2 vety prvej nevyplýva možnosť aplikácie ust. § 77 Zákonníka práce, ktorý upravuje nároky z neplatného skončenia pracovného pomeru, nemôže sa žalobca domáhať svojho práva spôsobom, ako sa dožadoval a práve preto žalobu žalobcu zamietol, keďže zároveň ust. § 223 ods. 5 Zákonníka práce upravuje, že spory vyplývajúce z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, teda vrátane dohody o pracovnej činnosti sa prejednávajú rovnako ako spory z pracovného pomeru.
- II. Za situácie, že Zákonník práce v ustanovení § 228a ods. 3 Zákonníka práce upravuje možnosť jednostrannej výpovede bez uvedenia dôvodu, tak ako odvolací súd uvádzal vyššie, nemožno podľa názoru odvolacieho súdu odoprieť súdnu ochranu zamestnancovi, ktorý uzavrel pracovnoprávny vzťah so zamestnávateľom v zmysle § 223 ods. 1 Zákonníka práce tým, že súd nevykoná súdny prieskum skutkového stavu veci a náležité právne posúdenie, a to práve s poukazom na to, že žalobca už v žalobe tvrdil a aj listinným dôkazom preukázal, že pri skončení dohody o pracovnej činnosti výpoveďou zo strany zamestnávateľa bolo potrebné aplikovať ust. § 38 ods. 1 a 2 Zákonníka práce, ktorý sa v zmysle § 223 ods. 2 Zákonníka práce na pracovnoprávny vzťah založený medzi stranami sporu dohodou o pracovnej činnosti vzťahuje.

Právna oblasť: Pracovné právo

Právny inštitút: Dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 311/2001 Z. z. – § 77, § 223 ods. 2, 5, § 228 ods. 2, § 228a ods. 3

7. Vykonávanie práce nad rámec pracovného času z vlastnej iniciatívy nie je prácou nadčas, aj keby to zamestnávateľ mlčky akceptoval

Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 6Co/316/2013 zo dňa 25. 2. 2014

Anotácia:

Krajský súd Trenčín v predkladanom rozhodnutí upresňuje podmienky, za ktorých je možné prácu zamestnanca nad rámec pracovného času považovať za prácu nadčas. Zaoberá sa predovšetkým bližším výkladom podmienky súhlasu zamestnávateľa s výkonom takejto práce. Zo skutkového hľadiska rieši situáciu, v ktorej sa zamestnanec zúčastnil na pracovných poradách preukázateľne trvajúcich aj po skončení zmeny a tiež vykonával inú prácu, na vykonanie ktorej síce zamestnávateľ nedal výslovný príkaz, ale mal o ňom vedomosť. Okresný súd nárok na zaplatenie mzdy za prácu nadčas nepriznal – zamestnanec teda podal odvolanie, v ktorom argumentoval, že pokiaľ zamestnávateľ o výkone práce po skončení zmeny vedel a toto konanie mu nikdy nijako nevytykal, možno tento stav považovať minimálne za jeho konkludentný súhlas s prácou nadčas.

Odvolačný súd však názor zamestnanca nezdieľal. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia vyplýva, že súhlas zamestnávateľa s nadčasovou prácou by mal byť výslovný – malo by z neho byť zrejmé, že sa so zamestnancom na jej výkone dohodol. Tolerovanie prítomnosti zamestnanca na pracovisku po skončení zmeny zo strany zamestnávateľa, resp. výkon práce nad rámec pracovného času s vedomím zamestnávateľa nie je teda možné považovať za súhlas zamestnávateľa s prácou nadčas, a to ani vtedy, ak zamestnávateľ nepodnikne voči zamestnancovi nijaké kroky, aby tejto činnosti zamedzil.

Právna veta:

- I. Aby bolo možné vyvodiť záver, že čas výkonu práce je možné považovať za prácu nadčas, musia byť súčasne splnené všetky zákonom stanovené podmienky, nielen to, že táto práca bola vykonávaná nad určený týždenný pracovný čas, vyplývajúci z vopred určeného rozvrhnutia pracovného času a mimo rámca rozvrhnutých pracovných zmien, ale musí ísť o prácu, na ktorej výkon dal zamestnávateľ príkaz, alebo na výkone ktorej sa zamestnávateľ so zamestnancom dohodol. Z uvedených podmienok teda vyplýva, že za prácu nadčas nie je možné považovať všetky hodiny, ktoré v konečnom súčte prekračujú určený týždenný pracovný čas na pracovisku, alebo priemerný týždenný pracovný čas v prípade nerovnomerného rozvrhnutia pracovného času, alebo ktoré prekračujú dohodnutý kratší týždenný pracovný čas zamestnanca a za prácu nadčas preto nie je možné považovať ani dobrovoľné zotrúvanie zamestnanca na pracovisku, či už pred začiatkom dennej pracovnej doby, prípadne po jej skončení, prípadne aj v dňoch pracovného voľna či pokoja, ak zamestnávateľ nedal zamestnancovi príkaz, alebo súhlas na výkon práce v týchto dobách. Skutočnosť, že zamestnanec je na pracovisku aj v čase, kedy mu ešte pracovná zmena nezačala, alebo po jej skončení neznamena, že ide o prácu nadčas, takýmto by sa tento čas stal len v prípade, ak dal zamestnávateľ zamestnancovi súhlas na výkon tejto práce pred pracovnou zmenou prípadne po nej, prípadne v iných dňoch a zamestnanec by prácu v tomto čase aj reálne vykonával.
- II. Samotné zotrúvanie zamestnanca na pracovisku, za nesplnenia ďalších zákonných podmienok, za prácu nadčas považovať nemožno, bez ohľadu na to, či mal, alebo nemal zamestnávateľ o tomto vedomosť, pretože samotná táto skutočnosť nemôže mať za následok vznik nároku na jeho strane na mzdu. Je výlučne na vôli zamestnávateľa, či dobrovoľné zotrúvanie zamestnanca na pracovisku, nad rámec stanoveného pracovného času toleruje, pričom nie je jeho povinnosťou, v súvislosti s týmto, vyvodzovať voči zamestnancovi akékoľvek sankcie.

Právna oblasť: Pracovné právo

Právny inštitút: Práca nadčas

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 311/2001 Z. z. – § 97, § 121

8. Práceschopnosť zamestnanca a vplyv na plynutie lehoty na uplatnenie nároku podľa § 77 Zákonníka práce

Rozsudok veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 VCdo 2/2019 zo dňa 26. 1. 2021

Anotácia:

Senát 3C predložil vec veľkému senátu na rozhodnutie o dovolaní, pričom za kľúčovú považoval otázku, či pre začiatok a plynutie lehoty na uplatnenie práva na určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru má vplyv práceschopnosť zamestnanca, pretože v riešení nastolenej otázky sa odkláňa od názoru vysloveného v skoršom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7MCdo/1/2010 zo dňa 12.12.2011. Predkladajúci senát má za to, že je aj naďalej (aj za účinnosti Zákonníka práce) opodstatnený právny názor, podľa ktorého začiatok a plynutie lehoty na uplatnenie práva na určenie neplatnosti výpovede podľa § 77 Zákonníka práce nemôže ovplyvniť ani prípadná práceschopnosť zamestnanca. Poukázal na znenia § 77 Zákonníka práce, z ktorého je zrejmé, že pre plynutie prekluzívnej lehoty uvedenej v tomto ustanovení je podstatný prejav smerujúci k skončeniu pracovného pomeru, čo vyplýva zo slovného spojenia „v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť“. Za „deň, keď sa mal pracovný pomer skončiť“, tu treba považovať posledný deň výpovednej doby nepredĺzenej o ochrannú dobu. Princíp právnej istoty a požiadavka stability práva opodstatňuje záver, podľa ktorého práceschopnosť zamestnanca, ktorá (podobne ako iné situácie, v ktorých je zamestnanec v ochrannnej dobe) môže trvať aj podstatne dlhšiu dobu, neovplyvňuje lehotu, v ktorej má zamestnanec alebo štátny zamestnanec uplatniť neplatnosť jemu danej výpovede na súde.

Právna veta:

Práceschopnosť zamestnanca nemá vplyv na plynutie lehoty na uplatnenie nároku podľa § 77 Zákonníka práce.

Právna oblasť: Pracovné právo

Právny inštitút: Plynutie lehôt, neplatnosť rozviazania pracovného pomeru

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 311/2001 Z. z. – § 36, § 77

9. K možnosti uplatniť nárok na určenie výživného proti predkovi rodiča, ak rodič výživné síce môže plniť, ale fakticky ho neplní

Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 16CoP/57/2017 zo dňa 19. 10. 2017

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v konaní o určenie výživného na maloleté dieťa, ktoré iniciovala stará matka dieťaťa z matkinej strany; táto sa podaným návrhom domáhala určenia výživného voči starej matke zo strany otca dieťaťa s odôvodnením, že tento si svoju vyživovaciu povinnosť neplní. Uplatnený nárok oprela o ustanovenia § 68 a § 69 zákona o rodine, ktoré upravujú vyživovaciu povinnosť medzi tzv. ostatnými príbuznými. Súd prvej inštancie návrh starej matky z matkinej strany zamietol. Stará matka z matkinej strany sa proti rozhodnutiu odvolala a uviedla, že zo strany oboch rodičov dieťaťa nie je vyživovacia povinnosť fakticky vôbec plnená; v dobe rozhodovania súdu navyše nebola určená právoplatným súdnym rozhodnutím.

Krajský súd Banská Bystrica sa priklonil k názoru súdu prvej inštancie, že pokiaľ si rodič vyživovaciu povinnosť neplní dobrovoľne, neprechádza táto automaticky na jeho predkov; k prechodu by došlo len vtedy, ak by ju rodičia plniť nemohli. Starú matku navyše upozornil, že výživné k dieťaťu môže byť v jej situácii upravené len v konaní o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti v zmysle ustanovenia § 45 ods. 8 zákona o rodine.

Právna veta:

- I. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie ako aj obsah súdneho spisu a zistil, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané na základe správne a dostatočne zisteného skutkového stavu, ktorý okresný súd správne právne posúdil a v potrebnom rozsahu odôvodnil. Okresný súd nemal preukázané, že rodičia dieťaťa si nemôžu vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu plniť a skutočnosť, že si ju neplnia podľa opatrení súdu nezakladá nárok na určenie výživného od starého rodiča dieťaťa.
- II. Navrhovateľka je rodičom matky dieťaťa, dobrovoľne prevzala a plní vyživovaciu povinnosť k maloletej ako vzdialenejší predok dieťaťa. Súčasne sa domáha zverenia dieťaťa do svojej náhradnej osobnej starostlivosti podľa § 45 Zákona o rodine. Navrhovateľka sa v inom konaní nemôže úspešne domáhať, aby jej výživné na dieťa súčasne platil vzdialenejší predok zo strany otca dieťaťa, lebo o vyživovacej povinnosti rodičov, resp. iných fyzických osôb je povinný obligatórne rozhodnúť súd v konaní o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti podľa § 45 ods. 8 Zákona o rodine. Navrhovateľka nemôže rozhodnutie o určení vyživovacej povinnosti v konaní o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti obísť uplatnením vyživovacej povinnosti medzi ostatnými príbuznými dieťaťa podľa § 68 a nasl. Zákona o rodine, ktorá je vylúčená vzhľadom na zistený skutkový stav a iné súdne konania vedené vo veci starostlivosti o maloleté dieťa. Navyše v týchto konaniach už bola rodičom dieťaťa uložená povinnosť platiť výživné navrhovateľke. Za uvedeného stavu právna úprava podľa § 68 a nasl. Zákona o rodine neumožňuje navrhovateľke domáhať sa platenia výživného od príbuzného jedného z rodičov dieťaťa. Rozhodnutie, ktorým bol návrh navrhovateľky zamietnutý je preto vecne správne a krajský súd ako súd odvolací ho potvrdil.

Právna oblasť: Rodinné právo

Právny inštitút: Vyživovacia povinnosť

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 36/2005 Z. z. – § 68, § 69

10. Oprávnenie súdu posúdiť, kedy nadobudlo súdne rozhodnutie v inej veci právoplatnosť

Uznesenie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 VCdo 6/2019 zo dňa 7. 10. 2020

Anotácia:

Trojčlenný senát 3C najvyššieho súdu viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v náleze postúpil vec na konanie a rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu (ďalej len „veľký senát“). Mal za to, že nie je dôvod ustúpiť od toho názoru vysloveného v rozhodnutí zrušenom náleze, podľa ktorého účinky doručenia predpokladané zákonom má len riadne a predpisom zodpovedajúce doručenie rozhodnutia a tento názor treba považovať i za záver ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít (čl. 2 ods. 2 C. s. p.). Ak však nie je vylúčenou ani taká interpretácia záverov zo skoršieho rozhodnutia najvyššieho súdu (sp. zn. 7Cdo/39/2010), pri ktorej sa otázkou správnosti údajov vyznačených v doložke právoplatnosti rozhodnutia možno zaoberať len do troch mesiacov, t. j. v predĺženej odvolacej lehote podľa § 204 ods. 2 vety prvej O. s. p. a po jej uplynutí je už právoplatné každé rozhodnutie súdu (teda i také, u ktorého neprišlo k doručeniu zákonom predpísaným spôsobom), s takýmto názorom (presnejšie výkladom skorších záverov presadzovaným aj žalovanými 1/ a 2/) súhlasiť nejde a záujem senátu 3C najvyššieho súdu odkloniť sa od takéhoto názoru (interpretácie) zakladá dôvod predloženia veci veľkému senátu, i keby tu nebolo faktického príkazu ústavného súdu tak urobiť, uvedeného v náleze.

Právna veta:

Súd je oprávnený posúdiť, kedy nadobudlo súdne rozhodnutie v inej veci právoplatnosť; pri posúdení tejto otázky nie je viazaný vyznačenou doložkou právoplatnosti. Pri posudzovaní správnosti údajov vyznačených v doložke nie je obmedzený žiadnou lehotou.

Právna oblasť: Civilné právo procesné

Právny inštitút: Právoplatnosť rozhodnutí

Súvisiace predpisy a ustanovenia: § 226, § 238 z. č. 160/2015 Z. z.

11. K úprave styku maloletého s prarodičom v prípade konfliktných vzťahov prarodiča s jedným z rodičov

Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 15CoP/36/2019 zo dňa 27. 11. 2019

Anotácia:

V spore starej matky o úpravu styku s maloletými vnúčatami súdy riešili situáciu, v ktorej bol kontakt medzi navrhovateľkou a jej synom – otcom maloletých detí prerušený z dôvodu negatívneho, až nenávisťného postoja navrhovateľky voči súčasnej synovej manželke. Obaja rodičia potvrdili, že hlavným dôvodom a prekážkou styku navrhovateľky s maloletými vnúčatami je okrem rozpadu vzťahu navrhovateľky so synom, práve nenávisť a nevraživosť navrhovateľky voči manželke- matke maloletých detí.

Navrhovateľka síce formálne deklaruje záujem stretávať sa s maloletými vnúčatami a vyjadrila sa, že ju mrzí čo sa stalo, avšak neprejavuje žiadnu reálnu snahu o obnovenie, resp. nápravu vzťahu s vlastným synom U. R. a jeho manželkou. Obaja rodičia vyjadrili nesúhlas, aby bol styk navrhovateľky s deťmi upravený, hoci aj v ich prítomnosti, nakoľko navrhovateľka si podľa nich vždy nájde nejaké dôvody, aby mohla uškodiť. Od začiatku nevhodne zasahovala do ich vzťahu, ide o osobu konfliktnú, ktorá si nechce priznať a uvedomiť žiadne chyby, ktorých sa voči nim dopustila. Je liečená na psychiatrickú ambulanciu a jej správanie u nich vzbudzuje obavu o bezpečnosť maloletých detí. Za daného stavu sa súd stotožnil s postojom rodičov, že úprava styku by vzhľadom na stupeň a závažnosť narušenia vzťahov s navrhovateľkou, ako aj nízký vek maloletých detí, nebola v súčasnosti vhodná. Je v rozpore s najlepším záujmom maloletých detí, aby boli priamo, či nepriamo zatiahnuté do dlhotrvajúceho závažného konfliktu medzi navrhovateľkou, jej synom a jeho manželkou. Proti rozsudku sa navrhovateľka odvolala. Odvolací súd rozsudok okresného súdu potvrdil.

Právna veta:

- I. Z Dohovoru o právach dieťaťa nepochybne vyplýva právo maloletého dieťaťa poznať svoju širšiu rodinu, čo je aj prirodzené, avšak táto rodina musí aj skutočne byť funkčná bez vzájomných rozporov tak, aby toto prostredie pre dieťa bolo prínosom. Nefunkčná širšia rodina, rozpory, nemôžu byť na prospech maloletých detí.
- II. V zmysle čl. 5 a 8 Dohovoru o právach dieťaťa má dieťa právo nielen na zachovanie pozitívnych vzťahov so svojimi rodičmi, ale v rámci rodinných a citových väzieb i s ostatnými členmi rodiny. To znamená, že zákon preferuje pozitívne vzťahy, nie negatívne vzťahy vo vnútri rodiny, ktoré nemôžu byť v záujme maloletého dieťaťa a nerozvíjali by pozitívne citové väzby v rámci širšej rodiny. Vzhľadom na útlý vek maloletých detí, ako aj zistené skutkové okolnosti okresný súd správne dospel k záveru, že nateraz nie je v záujme maloletých detí upraviť stretávanie sa maloletých detí so starou matkou. Je samozrejme na navrhovateľke, ako zohľadní namietané argumenty zo strany rodičov maloletých detí a ako bude pristupovať k matke maloletých detí, či budú schopní vôbec spolu komunikovať. Tieto skutočnosti musia mať (stará matka ako aj rodičia maloletých detí) na zreteli, ak chcú zabezpečiť maloletým skutočne pozitívne väzby v širšej rodine. Pokiaľ totiž nefunguje vzťah rodič – starý rodič, nemôže to byť ani na prospech maloletého dieťaťa, nie je totiž potrebné, aby dieťa vyrastalo v rodine konfliktnej a v napätých situáciách.

Právna oblasť: Rodinné právo

Právny inštitút: Úprava styku s maloletými deťmi

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 36/2005 Z. z. – § 25 ods. 5

12. Uplatnenie vád diela obsiahnuté len v žalobe doručenej zhotoviteľovi po začatí konania je nedostačujúce; vady musia byť uplatnené priamo voči zhotoviteľovi

Rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 7Co/15/2019 zo dňa 30. 1. 2020

Anotácia:

Podanou žalobou sa žalobca domáhal, aby súd zaviazal žalovaného k vráteniu sumy 1.500,- eur oproti povinnosti žalobcu vrátiť dielo a zaplata náhrady škody vo výške 160,- eur. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že žalovaného požiadal o vyhotovenie diela, t.j. vchodových, garážových dverí a altánku a podľa ústnej dohody mal žalovaný vyhotoviť dielo za 2 týždne za odmenu vo výške 1.720,- eur. Poukázal na to, že žalovaný prijal zálohu vo výške 1.000,- eur a po dodaní diela žalobca zaplatil ešte 500,- euro a to i napriek tomu, že dielo nebolo bezchybné. Nárok na náhradu škody odôvodnil tým, že záhradný altánok dal opraviť na vlastné náklady za sumu 160,- eur. Uviedol, že bezodkladne volal žalovaného, aby sa prišiel pozrieť na medzery na garážových dverách, na praskliny na altánku a oznámil mu, že ani vymenené vchodové dvere nepriliehajú. Vtedy sa dohodli, že žalobca vráti žalovanému dielo a žalovaný mu vráti 1.500,- eur, ktorá dohoda sa však nezrealizovala, preto žalobca odstúpil od zmluvy o dielo.

Právna veta:

Tvrdenie žalobcu, že uplatnenie vád obsiahnuté v žalobe a jej doručenie žalovanému po začatí konania treba považovať za riadne uplatnené práva zo zodpovednosti za vady nie je správne. Vady je pred podaním žaloby na súd povinný objednávateľ uplatniť včas, priamo u zhotoviteľa (na správnom mieste), pričom uplatnením práv zo zodpovednosti za vady je treba rozumieť také uplatnenie, z ktorého bude zrejmé, že objednávateľ uplatňuje práva zo zodpovednosti za vady, objednávateľ označí konkrétnu vadu vecí a tiež aké právo z dôvodu reklamovaných vád uplatňuje. Vytknutie vád a uplatnenie zodpovednosti za vady vecí žalobcom až v podanej žalobe nie je možné považovať za riadne uplatnenie práv u zhotoviteľa teda na správnom mieste.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Zmluva o dielo, Vady diela

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 649, § 655 ods. 2

13. Kedy možno vyhovieť negatívnej žalobe aj v prípade, že neoprávnený zásah do vlastníckeho práva už netrvá

Rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 25Co/21/2019 zo dňa 11. 12. 2019

Anotácia:

Odvolačný súd, zhodne so súdom prvej inštancie, dospel k záveru o opodstatnenosti žaloby žalobcu. Žalobca sa negatívnu žalobou domáhal ochrany svojho vlastníckeho práva, ktoré mu rušili tak žalovaný v prvom rade, ako aj žalovaný v druhom rade tým, že užívali nehnuteľnosti, ktoré sú v jeho vlastníctve, bez jeho súhlasu, bez akéhokoľvek titulu a bez uzavretia platnej zmluvy so žalobcom (keďže ich právo užívania v dôsledku novely zákona číslo 330/1991 Zb., podľa ustanovenia § 42i tohto zákona, zaniklo). Žalobca ako vlastník nehnuteľnosti, je vecne aktívne legitimovanou stranou sporu a žalovaný v prvom rade a žalovaný v druhom rade, ako subjekty zasahujúce a rušiace toto právo žalobcu, sú vecne pasívne legitimovanou stranou sporu.

Právna veta:

Ustanovenie § 126 Občianskeho zákonníka umožňuje vyhovieť žalobe aj v prípade, ak rušivý zásah už síce netrvá, ale nemožno vylúčiť, že by žalobcovi nehrozilo opakovanie takéhoto rušivého zásahu zo strany žalovaných. Dôvodom na takýto záver je skutočnosť, že žalovaný v prvom rade v priebehu celého konania, opakovane aj v podanom odvolaní tvrdil, že je oprávneným užívateľom predmetných pozemkov a oprávnené ich dal do užívania žalovanému v druhom rade. Iba v podanom odvolaní v závere uviedol, že užívacie právo žalobcu nerozporuje. Za situácie, že v priebehu celého konania tvrdil opak a rozporoval užívacie právo žalobcu, ako aj s poukazom na skutočnosť, že žalovaný v druhom rade skončil s užívaním nehnuteľností iba rešpektovaním nariadeného neodkladného opatrenia, ktorého účinnosť zanikne právoplatnosťou tohto rozsudku, nesporne hrozí obava, že by žalovaný v prvom rade mohol v rušení užívacieho práva žalobcu pokračovať. Žalovaný v prvom rade túto hrozbu žiadnym spôsobom nevyvrátil a iba samotné tvrdenie, že v súčasnej dobe užívacie právo žalobcu nerozporuje, je nepostačujúce pre ochranu vlastníckeho a užívacieho práva vlastníka veci, t.j. žalobcu. S poukazom na tieto dôvody je uloženie povinnosti žalovanému v prvom rade zdržať sa akýchkoľvek zásahov do užívania pozemkov vo vlastníctve žalobcu, v súlade s ustanovením § 126 Občianskeho zákonníka a teda vecne správne.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Vlastnícke právo

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 126

14. K možnosti domáhať sa neplatnosti rozhodnutia jediného spoločníka vydaného pred určením neplatnosti zmluvy o prevode obchodného podielu

Uznesenie Krajského súdu Žilina sp. zn. 14Cob/146/2019 zo dňa 25. 6. 2020

Anotácia:

V konaní o určenie neplatnosti rozhodnutia jediného spoločníka pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia okresný súd žalobu zamietol. V rámci podaného odvolania žalobca poukazoval na konanie Okresného súdu Žilina, sp. zn. 10Cb/8/2013, ktorého predmetom bolo určenie účasti žalobcu ako spoločníka žalovaného, pričom otázku trvania účasti žalobcu ako spoločníka považoval žalobca za prejudiciálnu otázku, s ktorou sa mal okresný súd v napadnutom rozsudku riadne vysporiadať, pretože od posúdenia otázky trvania účasti žalobcu ako spoločníka žalovaného závisí rozhodnutie, či rozhodnutím jediného spoločníka mohlo dôjsť k obmedzeniu porušenia práva žalobcu ako menšinového spoločníka.

Právna veta:

Právne úkony právnických osôb vyvolávajú účinky v rámci vnútorných vzťahov obchodnej spoločnosti a to vždy do budúcnosti, nie spätne. V kontexte práva obchodných spoločností ako osobitnej právnej úpravy je silne akcentovaný záujem na zachovaní verejného poriadku v rámci materiálnej publicity verejných registrov právnických osôb. Uvedený princíp sa premieta aj do posúdenia neplatnosti uznesení prijatých valným zhromaždením, prípadne jediným spoločníkom obchodnej spoločnosti, keď dôvody, s ktorým Občiansky zákonník spája účinky absolútnej neplatnosti právneho úkonu, nespôsobujú automaticky absolútnu neplatnosť uznesení valného zhromaždenia, ale platí tzv. princíp relatívnej neplatnosti, to znamená, že do právoplatného rozhodnutia súdu o určenie neplatnosti rozhodnutia valného zhromaždenia sa na rozhodnutie hľadí akoby rozhodnutie bolo platné. Obdobný prístup súd zvolil na posúdenie podmienky porušenia práv žalobcu zúčastniť sa rozhodovania valného zhromaždenia po tom, čo žalobca previedol (hoc aj neplatne) svoj obchodný podiel na iného spoločníka, a to v čase pred tým, ako súd právoplatne určil účasť žalobcu v obchodnej spoločnosti. V situácii, že žalobca previedol svoj obchodný podiel na ostávajúceho spoločníka, na základe čoho došlo k zmene zápisu spoločníkov obchodnej spoločnosti v obchodnom registri, podľa názoru konajúceho súdu žalobcovi neprislúcha právo sa spätne dovolávať porušenia spoločenskej zmluvy a Obchodného zákonníka pri zvolávaní spoločníkov na rokovanie valného zhromaždenia a na základe tejto skutočnosti opierať v žalobe namietané dôvody neplatnosti právnych úkonov. V čase prijatia žalobcom napádaných rozhodnutí žalovaný mal v Obchodnom registri zapísaného jediného spoločníka, ktorý vykonával pôsobnosť valného zhromaždenia, pričom podmienky jeho rozhodovania upravuje ustanovenie § 132 ods. 1 Obchodného zákonníka. Súd sa preto prikláňa k názoru, že dôsledky neplatnej zmluvy o prevode obchodného podielu vzhľadom na osobitnú úpravu konania a rozhodovania obchodných spoločností vyvolávajú právne účinky len do budúcnosti a tieto môžu byť vysporiadané len v rámci vnútorných vzťahov, to v záujme ochrany práv tretích osôb konajúcich v dôvere v zápisy v Obchodnom registri.

Právna oblasť: Obchodné právo

Právny inštitút: Rozhodnutie spoločníka

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 513/1991 Zb. – § 131, § 115

15. K právu veriteľa na zmluvný úrok z úveru za obdobie po jeho splatnosti

Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 17CoCsp/11/2020 zo dňa 30. 4. 2020

Anotácia:

Predmetom sporu bola žaloba, ktorou sa banka ako žalobca proti žalovanej – na základe uzatvorenej zmluvy o spotrebiteľskom úvere – domáhala zaplata istiny spolu s úrokmi z omeškania vrátane úrokov z nezaplatených úrokov do zaplata.

Žalobca sa odvolal proti výroku II. a proti časti výroku I., ktorým súd povolil žalovanej splácať dlh v splátkach. Ohľadom nároku na zmluvný úrok po zosplatnení žalobca konštatoval, že nárok na zaplata úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení.

Právna veta:

Zosplatnenie ako jednostranný právny úkon veriteľa zásadne mení pôvodne dohodnutý úverový vzťah. Je potrebné zohľadniť skutočnosť, že zmluvné úroky a úroky z omeškania sú síce obe príslušenstvom pohľadávky, avšak majú odlišné funkcie a je potrebné ich odlišovať. Zmluvné úroky sú odmenou (cenou) za užívanie istiny a úroky z omeškania predstavujú zákonom stanovenú sankciu za omeškание s platením istiny a na rozdiel od zmluvných úrokov ich môže veriteľ požadovať, aj keď neboli dojednané. V prípade predčasného a mimoriadneho zosplatnenia úveru na základe jednostranného úkonu veriteľa (na základe slobodnej voľby veriteľa) dôjde k zmene pôvodne dohodnutého úverového vzťahu. V dôsledku takéhoto jednostranného úkonu veriteľa vznikne mu nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru, t.j. veriteľ má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru a obmedzenie možnosti produkovať zisk. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomformný stav, keď spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktorému plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškani s vrátením uvedenej sumy. Naopak, s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Na základe uvedeného preto treba prijať zhodný záver so súdom prvej inštancie, že žalobcovi nepatrí za obdobie nasledujúce po zosplatnení nárok na zmluvný úrok.

Právna oblasť: Občianske právo, Obchodné právo

Právny inštitút: Zmluva o úvere

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 513/1991 Zb. – 497, § 502, § 503
40/1964 Zb. – § 565